

Obsah
 1. Sociální interakce a personalita

Shrnutí	101
Diskuse	
Další literatura	
Klíčová slova	

Obsah

Předmluva ke třetímu vydání	18
Předmluva k druhému vydání	21
Předmluva k prvnímu vydání	23

ČÁST I

Úvod	25
-------------	----

KAPITOLA 1

Úvod ke sociální psychologii z historického hlediska	27
Nástin	27
Klíčová slova	27
Úvod	28
Sociální myšlení před nástupem sociálních věd	29
Předzvěsti sociální psychologie	33
Völkerpsychologie	34
Psychologie davu	35
Zaměření a rozrůznění moderní sociální psychologie	38
Sociální psychologie v Severní Americe	39
Sociální psychologie v Evropě	43
Shrnutí	45
Poznámky	47

Diskuse	47
Další literatura	47
Klíčová studie	48

KAPITOLA 2

Evoluční sociální psychologie	49
Nástin	49
Klíčová slova	49
Úvod	50
Altruismus a přirozený výběr	51
Přirozený výběr a chování	51
Altruistické chování	52
Inkluzivní fitness (zdatnost) a význam příbuzenského rodu	55
Reciproční altruismus	57
Kooperační a kompetice	58
Výběr partnera a rodové rozdíly v chování	59
Výběr partnera	59
Rodové rozdíly v preferovaném počtu partnerů	61
Kritéria výběru partnera	63
Mladí muži – riziko, násilí a čest	69
Péče o nevlastní potomky a žárlivost	71
Shrnutí	72
Poznámky	74
Diskuse	74
Další literatura	74
Klíčové studie	75

KAPITOLA 3

Vývojová sociální psychologie	77
Nástin	77
Klíčová slova	77
Úvod	78
Podstata socializace	79
Děti jsou sociální bytosti od narození	80
Socializace a sociální psychologie	81
Vývoj vztahů	82
Připoutání	83
Vztahy, sociální vývoj a sociální psychologie	85
Vývoj jazyka a řeči	87
Sociální faktory při osvojování jazyka	88
Jazyk a sociální psychologie	90

Podřadné postavení, meziskupinové srovnávání a sociální nepokoje	560
Zmírnění meziskupinového konfliktu a změna negativních stereotypů	564
Nadřazené cíle	564
Obnovení hranic mezi kategoriemi	565
Hypotéza kontaktu	567
Shrnutí	569
Diskuse	569
Další literatura	570
Klíčové studie	570

ČÁST V

Praktické aplikace	571
---------------------------	------------

KAPITOLA 16

Psychologie zdraví: sociálněpsychologické hledisko	573
---	------------

Nástin	573
Klíčová slova	573
Úvod	574
Chování a zdraví	575
Dopad chování na zdraví	575
Determinanty chování ve vztahu ke zdraví	576
Strategie změny chování ve vztahu ke zdraví	587
Stres a zdraví	597
Měření zásadních životních událostí	598
Proč jsou zásadní životní události tak stresující?	601
Jak může stres ovlivnit zdraví?	603
Faktory regulující vztah mezi stresem a zdravím	605
Shrnutí	612
Diskuse	613
Další literatura	614
Klíčové studie	615

KAPITOLA 17

Sociální psychologie v organizacích	617
--	------------

Nástin	617
Klíčová slova	617
Úvod	618
Výsledky organizace práce	621

00	Pracovní spokojenost, oddanost organizaci a fluktuace	621
04	Zdravotní důsledky organizace práce	622
02	Pracovní výkon	622
00	Porozumění výsledkům organizace práce	626
00	Teorie stanovování cílů	627
00	Determinanty orientace na cíle	629
00	Teorie sociální spravedlnosti	630
00	Teorie produktivního konfliktu	636
00	Teorie vůdcovství	639
	Přístup k vůdcovství na základě rysů	640
	Behaviorální přístup k vůdcovství	641
	Situační teorie vůdcovství	642
	Romantika vůdcovství	644
00	Shrnutí	645
00	Diskuse	646
00	Další literatura	646
00	Klíčové studie	647
00	Literatura	649
00	Slovník pojmů	717
00	Rejstřík jmenný	737
00	Rejstřík věcný	759

Vývoj sociálních znalostí	91
Sociální interakce a porozumění	91
Porozumění sociálnímu světu	95
Shrnutí	101
Diskuse	102
Další literatura	103
Klíčová studie	103

KAPITOLA 4

Metodologie v sociální psychologii: vodítka k ověřování teorií	105
Nástin	105
Klíčová slova	105
Úvod	107
Volba výzkumných strategií	111
Reprezentativní výzkum	111
Experimenty a kvaziexperimenty	113
Porovnání výzkumných strategií	116
Hlavní charakteristiky sociálněpsychologického experimentu	117
Uspořádání experimentů	122
Ohrožení validity experimentálního výzkumu	126
Techniky sběru dat	130
Pozorování	131
Sebepozorování	133
Implicitní měření	137
Volba druhu měření	139
Problémy spojené s experimenty	140
Shrnutí	143
Diskuse	145
Další literatura	145
Klíčová studie	146

ČÁST II

Konstrukce sociálního světa	147
------------------------------------	-----

KAPITOLA 5

Sociální kognice	149
Nástin	149
Klíčová slova	149

Úvod	150
Co je na sociální kognici sociální?	154
Kognitivní stadia zpracování sociálních informací	157
Struktura obecných znalostí	158
Percepce a pozornost	161
Kódování a interpretace	162
Organizace	167
Vztah podnětové informace k dosavadním znalostem – konzistentní a nekonzistentní informace	168
Usuzování	171
Potvrzování a vyvrácení sociálních hypotéz	174
Stereotypy a iluzorní korelace	175
Proces sebezpotvrzení hypotéz	176
Kognitivní přizpůsobení se sociálnímu prostředí	179
Distribuce podnětových informací	179
Jazyk a komunikace	180
Kognitivní regulace emocí	183
Shrnutí	185
Diskuse	186
Další literatura	186
Klíčové studie	187
KAPITOLA 6	
Emoce	189
Nástin	189
Klíčová slova	189
Úvod	190
Co jsou emoce?	192
Jamesova-Langeova teorie	192
Emoce jako sociálněpsychologický konstrukt	194
Závěr	196
Proč prožíváme emoce?	196
Význam emocí z evolučního hlediska	197
Emoce jako systém sociálních vodítek	197
Emoce a pružnost chování	199
Zpracovávání informací	200
Ovládání a kontrola	200
Závěr	201
Jak emoce vznikají a čím se od sebe liší?	201
Filozofická východiska	201
Schachterova-Singerova teorie emocí	202
Teorie zhodnocení	205

Kulturní a individuální rozdíly ve zhodnocování událostí	210
Závěr	211
Existují specifické vzorce reakcí u různých druhů emocí?	211
Motorické projevy	213
Výraz tváře	213
Zvukové projevy	216
Kontrola a cílené ovlivňování emocí	217
Závěr	222
Fyziologické změny	222
Závěr	223
Subjektivní pocity	224
Dimenze pocitů	224
Pojmenovávání pocitů	225
Závěr	227
Jak na sebe působí jednotlivé složky emocí?	228
Katarze	228
Proprioceptivní zpětná vazba	229
Důsledky kontroly emocí	231
Závěr	233
Shrnutí	233
Diskuse	234
Další literatura	235
Klíčové studie	236

KAPITOLA 7

Atribuční teorie a výzkum: od základů k aplikaci	237
Nástin	237
Klíčová slova	237
Úvod	238
Teorie kauzálních atribucí	239
Naivní analýza událostí	239
Kovariance a konfigurace	240
Základní otázky výzkumu atribucí	245
Podstata kauzálních atribucí	246
Podněcování kauzálních atribucí	247
Chyby a zkreslení v procesu atribučování	249
Proces vzniku kauzálních atribucí	259
Aplikace atribuční teorie	263
Atribuce a motivace	264
Atribuce a klinická psychologie	268
Vztahy s blízkými lidmi	273
Shrnutí	279

Diskuse	279
Další literatura	280
Klíčové studie	280
KAPITOLA 8	
Postoje	281
Nástin	281
Klíčová slova	281
Úvod	282
Základní otázky výzkumu postojů	283
Definice konceptu postojů	283
Funkce postojů	285
Struktura postojů	287
Determinanty postojů	292
Přesvědčování	293
Změna chování může vést ke změně postoje	309
Důsledky postojů	313
Postoje řídí zpracování informací	313
Postoje jako predikátory chování	315
Shrnutí	327
Diskuse	327
Další literatura	328
Klíčové studie	328

ČÁST III

Sociální interakce a osobní vztahy	329
---	-----

KAPITOLA 9

Prosociální chování	331
Nástin	331
Klíčová slova	331
Úvod	332
Proč si lidé pomáhají?	334
Biologický přístup	334
Individualistický přístup	335
Interpersonální přístup	346
Přístup zaměřený na sociální systémy	348
Pomoc v nouzi: Kdy pomáháme?	353

Důsledky přijetí pomoci	357
Sociální opora	358
Shrnutí	360
Poznámky	361
Diskuse	361
Další literatura	361
Klíčové studie	362

KAPITOLA 10

Agresivní chování	363
Nástin	363
Klíčová slova	363
Úvod	364
Definování agrese	365
Teorie agrese	365
Frustrace a agrese	366
Agrese jako naučené chování	370
Pozorování agrese v médiích	373
Agrese v různých sociálních situacích	375
Domácí násilí	375
Agrese ve škole a v práci	377
Agrese: od útoku k interakci	378
Normy jako kontrola agrese	382
Skupinová agrese	384
Shrnutí	387
Diskuse	387
Další literatura	388
Klíčové studie	388

KAPITOLA 11

Sociální interakce: kooperace a kompetice	389
Nástin	389
Klíčová slova	389
Úvod	390
Za hranicemi vlastního zájmu: změna situací	398
Zdroje transformace	401
Za hranicemi dyády a malé skupiny	409
Od dyády k velké skupině	410
Od mezilidského k meziskupinovému vztahu	410
Řešení konfliktu	411
Zásah třetí strany	412

Zásah do struktury skupiny	415
Shrnutí	416
Diskuse	417
Další literatura	418
Klíčové studie	418

KAPITOLA 12

Afiliace, přitažlivost a partnerské vztahy	419
Nástin	419
Klíčová slova	419
Úvod	420
Afiliace – potřeba sociálního kontaktu	420
Situace podněcující afilii: Kdy se lidé sdružují?	420
Pohnutky afiliace: Co lidé hledají, vyžadují-li při stresu kontakt s druhými?	422
Účinky afiliace	425
Nedostatek afiliace a osamělost	428
Nedostatek afiliace a zdraví	429
Přitažlivost a vývoj vztahu	429
Podmínky prostředí	430
Podobnost postojů	431
Přátelství jako vztah	434
Pohlaví a přátelství	435
Milenecká přitažlivost	436
Stereotyp tělesné přitažlivosti	438
Rodové rozdíly v preferencích tělesné přitažlivosti a statusu	440
Partnerské vztahy: spokojenost a zánik vztahu	442
Spokojenost ve vztahu	442
Oddanost ve vztahu	445
Důsledky rozchodů	446
Shrnutí	447
Diskuse	448
Další literatura	448
Klíčové studie	449

ČÁST IV	
Sociální skupiny	451
KAPITOLA 13	
Sociální vliv v malých skupinách	453
Nástin	453
Klíčová slova	453
Úvod	454
Konformita neboli vliv většiny	455
Sherif a autokinetický efekt	455
Překvapení Solomona Asche	457
Proč jsou lidé konformní: normativní a informační vliv	459
Normativní a informační vliv: výzkumné důkazy	461
Inovace neboli vliv menšiny	465
Moc vytrvalé menšiny	465
Vliv většiny a menšiny: Dva procesy, nebo jeden?	469
Vliv většiny a menšiny: imitace versus originalita	474
Integroující pohled: model diferencovaného zpracování	476
Rozhodování ve skupinách	477
Skupinová polarizace	477
Vysvětlení skupinové polarizace	479
Skupinové myšlení: extrémní případ skupinové polarizace	482
Uposlechnutí nemorálních příkazů: sociální vliv autority	484
Milgramův experiment poslušnosti	484
Situační determinanty poslušnosti	486
Co byste udělali?	489
Dynamika poslušnosti	490
Shrnutí	492
Diskuse	493
Další literatura	494
Klíčové studie	494
KAPITOLA 14	
Skupinový výkon	495
Nástin	495
Klíčová slova	495
Úvod	496
Determinanty skupinového výkonu	497
Procesní zisky a ztráty	497
Individuální výkon v sociálním kontextu	498

Pouhá přítomnost	499
Obava z hodnocení	500
Konflikt pozornosti	501
Mnohostranný přístup	502
Výsledek skupiny je kombinací individuálních zdrojů	503
Vzájemná závislost	503
Pravidla sloučení zdrojů	504
Procesní ztráty ve třech úkolových aktivitách	512
Generování nápadů	513
Sběr informací	516
Rozhodování	518
Předcházení procesním ztrátám	519
Struktura skupiny	522
Diferenciace rolí	523
Diferenciace postavení	524
Komunikační vzorce	526
Překonávání dysfunkčních aspektů skupinové struktury	528
Shrnutí	528
Diskuse	530
Další literatura	530
Klíčové studie	531
KAPITOLA 15	
Meziskupinové vztahy	533
Nástin	533
Klíčová slova	533
Úvod	534
Co je meziskupinové chování?	534
Obecně rozšířené představy o meziskupinovém konfliktu a předsudcích	536
Předsudek jako osobnostní typ	536
Teorie „obětního beránka“: meziskupinová agrese jako výsledek frustrace ..	539
Interpersonální versus skupinové chování	540
Meziskupinové chování jako reakce na skutečné či představované zájmy skupiny	542
Sherifovy studie z letního tábora	543
Pouhé členství ve skupině jako zdroj meziskupinové diskriminace	547
Výzkum minimálních skupin	548
Vysvětlení meziskupinové diskriminace v minimálních skupinách	551
Členství ve skupině a sociální identita	555
Kdo jsem já? Kdo jsme my?	555
Meziskupinová diference v přirozených podmínkách	557
Zvýhodňování vztažené skupiny a skupinová identifikace	559